

PRAKTIJKVOORBEELD

“In loop der jaren hebben we geleerd de idee dat ‘het’ recept voor ouderparticipatie niet bestaat”

1 Onze school

Wij zijn een Brusselse basisschool en hebben de laatste jaren een sterke groei doorgemaakt. De laatste tien jaar ziet onze leerlingenpopulatie er anders uit. Waar onze leerlingen vroeger vooral van Maghrebijnse afkomst waren, hebben we nu een meer diverse populatie. Momenteel is er een mix van verschillende nationaliteiten en jonge Vlaamse middenklassegezinnen.

We maken drie graadklassen in de kleuterschool en één klas per leerjaar in het lager onderwijs. In de lagere school werken met een systeem waarbij een leraar een klas twee jaar begeleidt.

Inzetten op ouderbetrokkenheid is al langer één van onze prioriteiten. Het is in eerste instantie gestart vanuit een nood om **ouders** die minder vertrouwd zijn met de Vlaamse onderwijscontext te betrekken bij het schoolse gebeuren. Ook nu met een meer gemengd publiek blijven we inzetten op ouderbetrokkenheid.

In ons lerarenteam is er een vaste kern van leraren die al vele jaren meedraaien. Er is tegelijkertijd ook een groot verloop van leraren, wat het soms moeilijker maakt om bepaalde acties op poten te zetten en te blijven organiseren.

2 Aan de slag

2.1 Activiteiten die we organiseren

We kiezen al langer doelbewust voor een aanpak waarbij ouders actief mee school maken met de leraren en directie.

We zijn gestart met het organiseren van **koffiemomenten** op een vaste dag. Op die momenten kunnen ouders na de start van de schooldag nog even te blijven om een koffie te drinken. Zo krijgen ouders de kans om vragen te stellen aan andere ouders of aan de directie. Ze leren elkaar ook beter kennen. Later werden er **straffe koffiemomenten** ingevoerd waarbij het koffiemoment een meer thematische invulling kreeg. Dat kan een vraag van de ouders zijn of een keuze van het schoolteam. Voor die momenten wordt meestal een expert uitgenodigd.

Om ouderbetrokkenheid in de verf te zetten, mogen ouders van de jongste kleuters elke dag het eerste half uur in de klas blijven. Ze kunnen vragen stellen aan of bezorgdheden delen met de

klasleraar. We willen met dit initiatief het **warme welkom** vanaf het begin van de schoolloopbaan benadrukken. In de andere klassen wordt dit idee doorgetrokken en zijn ouders woensdagochtend het eerste half uur welkom in de klas.

Bij de verbouwingen hielden we rekening met de visie van de ouders op ouderbetrokkenheid. Zo hebben we ervoor gekozen om te werken met glazen deuren die uitgeven op de speelplaats. Op die manier zijn de kinderen niet afgeschermd van de ouders en de buurt. De deuren van onze school staan steeds open om te benadrukken dat ouders welkom zijn op elk moment van de dag.

“De met’ is een moment van samen school maken waarop iedereen volledig zichzelf kan en mag zijn”

Sinds een aantal jaar organiseren we op vrijdagochtend ‘de met’. De leerlingen tonen aan de ouders wat ze die week geleerd hebben of wat ze al goed kunnen. Kinderen en leraren kunnen hier bijvoorbeeld ook oproepen lanceren wanneer ze iets nodig hebben. Het is een moment van samen school maken waarop iedereen volledig zichzelf kan en mag zijn. Ouders krijgen op dat moment de kans om eventueel de leraren aan te spreken met vragen of bedenkingen. Dat is voor ons een manier om te werken aan een **verbindend schoolklimaat**.

Een ander moment waarop ouders betrokken worden bij het klasgebeuren is wanneer leraren aan hen hulp vragen en hen uitnodigen in de klas voor een bepaalde activiteit. Dat kan bijvoorbeeld om samen met de kinderen soep te maken, de kinderen mee te begeleiden naar de bibliotheek of hun talent of job te tonen.

We organiseren nog tal van kleinere initiatieven om de ouders te betrekken. Zo is er een ‘ladiesnight’ waarbij de mama’s en juffen elkaar beter leren kennen, organiseren we klusjesdagen waarop de ouders helpen om bepaalde kleine klusjes uit te voeren in de klassen en op de speelplaats en hebben we een ‘masterchef’ waar ouders een maaltijd koken en leraren nadien genieten van deze maaltijd. Bij die initiatieven is het de bedoeling om voor ouders de drempel om deel te nemen aan het schoolgebeuren zo laag mogelijk te maken. Die eerder informele contacten bieden zo een ingang tot meer formele gesprekken over de kinderen.

De leraren stellen bepaalde **werkgroepen open voor ouders**. Zo kunnen ouders mee nadenken over aspecten van onze school. Ouders kunnen hun eigen expertise of contacten inzetten om ons op weg te helpen en te verbeteren. Ouders hebben bijvoorbeeld mee nagedacht over de hertekening van de speelplaats. Ze gaven hun creativiteit de vrije loop en gaven hun visie op een toegankelijke speelplaats. Je ziet dat voor ons ouderbetrokkenheid zowel geven als ontvangen is. *Geven* zien we als een openheid voor de ouders, hen vertrouwen geven. *Ontvangen* zien we zowel op kind- als op schoolniveau. We halen namelijk veel voordelen uit het feit dat ouders zo betrokken zijn bij de school.

“De leraren stellen bepaalde werkgroepen open voor ouders. Zo kunnen ouders mee nadenken over aspecten van onze school”

2.2 Aandachtspunten

“Er bestaat geen perfecte activiteit om alle ouders naar de school te krijgen”

We leerden dat het belangrijk is om voldoende verschillende activiteiten aan te bieden om zo veel mogelijk ouders te betrekken. Er bestaat geen perfecte activiteit om alle ouders naar de school te krijgen. Verder leerden we dat we blij moeten zijn met elk klein succes. Aan andere scholen geven we graag de tip mee dat je niet mag opgeven en moet **blijven doorzetten** om ouders te betrekken. Soms moet je het ideale beeld om alle ouders te betrekken durven loslaten.

Bij de ouders zien wij ook een verschil in participatie tijdens de jaren die zij actief zijn in de school. Dat kan gaan van wisselend engagement door de levensfasen waar de ouders op dat moment doorgaan tot een ontwikkeling op persoonlijk vlak. Zo zijn sommige ouders gedurende een lange periode actief in de ouderwerking en anderen minder lang, ouders van kleuters zijn op een andere manier betrokken dan ouders van leerlingen uit het vijfde leerjaar.

Tot slot hebben we gemerkt dat **taal** een belangrijke hefboom is om ouders te betrekken. We werken in onze communicatie met pictogrammen in combinatie met een tekst. We blijven zoeken naar de beste manier om de boodschap voor alle ouders duidelijk te maken. We stimuleren de ouders om de leraren aan te spreken op de speelplaats als er iets niet duidelijk was. Hiermee benadrukken we nog eens extra dat we open staan voor alle ouders. Sommige ouders voelen zich namelijk meer comfortabel bij mondelinge contacten.

3 Knelpunten onderweg

In loop der jaren hebben we geleerd de idee dat ‘het’ recept voor ouderparticipatie niet bestaat. We blijven streven om zo veel mogelijk ouders te betrekken. Hierbij botsten we op een aantal moeilijkheden.

Door de veranderende leerlingenpopulatie zijn er steeds meer ouders in de school die een gelijkaardig referentiekader hebben als de leraren in onze school, namelijk blanke middenklassegezinnen. Voor ons team is het een uitdaging om niet te veel activiteiten alleen voor die ouders te organiseren, maar om een goed evenwicht te vinden met andere activiteiten die ook andere ouders aantrekken.

Verder hebben we geleerd om **realistisch** te **blijven** in de vraag naar ouders. Zo zetten we in de kleuterklassen een project op poten waarbij we aan ouders vroegen om een vijftal halve dagen te komen helpen in de klas, gespreid doorheen het schooljaar. Er kwam weinig respons, wat leidde tot teleurstelling bij de organiserende leraren. Het is dan belangrijk om als school in te zien dat ouders zich niet zomaar vijf halve dagen kunnen vrij maken, soms is het een kwestie van niet kunnen en niet per se van niet willen. Als school vinden wij het belangrijk om een goed evenwicht te vinden tussen het betrekken van ouders en het niet te veel verwachten van hen.

Het meegeven van brieven aangepast aan de thuistaal van de leerlingen zorgde voor extra druk en weerstand bij de leraren. Zij moesten namelijk nagaan welk kind in welke taal een brief moest ontvangen. We hebben dit idee achterwege gelaten en zetten verschillende kanalen in om ouders te bereiken, maar dat vraagt dubbel werk voor ons team. We blijven dus zoekende naar een gepaste oplossing voor zowel ouders als leraren.

We hebben ook ervaren dat het niet goed is om ouders meermaals voor dezelfde activiteiten in te zetten. Ouders werden bijvoorbeeld zo vaak gevraagd voor kookactiviteiten waardoor zij dit ook niet meer met de volle goesting deden. Hierbij merkten we dat het belangrijk is om samen met de ouders te zoeken naar mogelijke andere manieren van betrokkenheid zonder te vervallen in een vast patroon.

“We hebben ook ervaren dat het niet goed is om ouders meermaals voor dezelfde activiteiten in te zetten”

Momenteel worstelen we met het feit of we niet te ver gaan om ouders te betrekken. Geregeld stellen we ons de vraag of al die inspanningen echt noodzakelijk zijn. Leraren en zorgcoördinatoren bellen ouders soms op of sturen sms'jes om hen te herinneren aan afspraken, maar dit eist veel van hen. Dit hangt ook samen met de vrijblijvendheid van bepaalde activiteiten waardoor het voor ouders niet steeds duidelijk is wanneer we echt van hen verwachten dat ze naar de school komen.

4 Hoe verder?

Ons streefdoel blijft zoeken naar manieren om zoveel mogelijk ouders te betrekken bij het schoolleven. We blijven verschillende initiatieven organiseren en trachten nog meer een blend van ouders hierdoor aan te spreken. We merken dat er voornamelijk mama's komen naar de reeds georganiseerde activiteiten en zijn nog op zoek naar activiteiten waarbij we ook de papa's kunnen betrekken.

